

Zenon Królikowski

PRZEMYSŁ, BUDOWNICTWO I ROLNICTWO W ROCZNIKACH STATYSTYCZNYCH GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

INDUSTRY, CONSTRUCTION AND AGRICULTURE IN YEARBOOKS OF CENTRAL STATISTICAL OFFICE

Zakład Polityki Gospodarczej i Turystyki, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
ul. Żołnierska 47, 71–210 Szczecin, e-mail: Zenon.Krolikowski@zut.edu.pl

Summary. Statistical material is the file of numerical profiles the definite population. The article represents some relations between size of informative supply of public statistics and his content structure. Study portrays the volume of sections the construction, industry and agriculture of yearbooks of Central Statistical Office in 1959–2009. The analysis of gathered material permits to affirm, that decides not the economic results but tradition about content and structure of informative supplies of public statistics.

Słowa kluczowe: budownictwo, przemysł, rolnictwo, rocznik statystyczny, statystyka publiczna.
Key words: agriculture, construction, industry, public statistics, yearbook.

WSTĘP

Materiał statystyczny jest zbiorem liczbowych charakterystyk określonej populacji, podejmowanych przez nią działań, wywołanych skutków i cech środowiska, w którym owa populacja funkcjonuje. Statystyka publiczna jest instytucją życia publicznego ukierunkowaną na badania życia społecznego, w tym w dużym stopniu jego aspektu ekonomicznego. Za statystykę publiczną uważa się też zbiory informacji opisujących społeczeństwo i jego środowisko. „Etymologicznie termin statystyka wywodzi się z łacińskiego *status* – państwo” (Mała encyklopedia ekonomiczna 1974, s. 790). W publikacjach XVIII-wiecznych termin ten stosowany był na oznaczenie wiedzy o państwie. Także dzisiaj poszukujemy w rocznikach statystyki państwowej informacji użytecznych, przydatnych do poznania społeczeństwa i państwa. Utylitarny charakter prezentowanych informacji jest cechą dobrze funkcjonującej statystyki publicznej, która umożliwia prowadzenie badań ilościowych. Polegają one na statystycznej analizie dużych reprezentatywnych prób badawczych – zbiorów danych, przy zastosowaniu standaryzowanych narzędzi badawczych.

Statystyka jest nauką „[...] o metodach badania zjawisk masowych, tj. takich, których poszczególne przypadki są ukształtowane zarówno pod wpływem przyczyn wspólnych, jednorodnych (tzw. głównych), jak i indywidualnych, różnorodnych (tzw. ubocznych). W zjawiskach masowych można wykryć prawidłowości jedynie przez obserwację masy przypadków, czyli tzw. statystycznej zbiorowości” (Mała encyklopedia ekonomiczna 1974, s. 790). Bogactwo zbiorów danych zgromadzonych przez kilkadziesiąt lat działania Głównego Urzędu Statystycznego daje szansę dokładniejszego poznania świata realnego.

Celem podjętych badań jest próba określenia relacji między wielkością zasobu informacyjnego statystyki publicznej, opisującego pewne obszary gospodarki, a ich znaczeniem

gospodarczym mierzonym wielkością wytworzonej wartości dodanej. Wybór miar wyznaczających rangę poszczególnych zjawisk w długim okresie podlega znacznym zmianom. W niektórych okresach może to być liczba pracowników, w innych – wielkość produkcji materialnej. Obecnie często powszechnie przyjmujemy produkt krajowy brutto jako miarę rozwoju gospodarczego (mimo wielu zastrzeżeń kwestionujących doskonałość i precyzję owej miary). Analiza, której wyniki prezentujemy, obejmuje kwestię prezentacji rolnictwa, budownictwa i przemysłu w Rocznikach Statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 1959–2009. Objętość działów opisujących budownictwo, przemysł i rolnictwo w odniesieniu do ich znaczenia w gospodarce wydaje się sprawą istotną, podobnie jak podjęcie dyskusji nad zasobem statystyki publicznej, modernizacją zakresu treści oczekivaną w kontekście zmieniającego się świata – priorytetów rozwojowych, roli czynników wytwórczych, mierników oceny rozwoju i/lub efektywności wykorzystania zasobów produkcyjnych. Poczynione obserwacje wskazują, że niezbędna jest dyskusja nad strukturą gromadzonych informacji statystycznych, a następnie wprowadzenie zmian w rocznikach.

CECHY ZASOBÓW INFORMACYJNYCH STATYSTYKI PUBLICZNEJ

Faktografia jest opisem zdarzeń jednostkowych (faktów) wykorzystywanych jako przesłanki w rozumowaniach naukowych. Łacińskie słowo „factum” oznacza to, co zaszło lub zachodzi w rzeczywistości; zdarzenie, zjawisko, objaw, czyn; określony stan rzeczy (Słownik wyrazów obcych 1978). Faktografia stanowi także element sprawozdania naukowego, charakteryzującego materiał badawczy. Poznajemy w tym wypadku metody gromadzenia faktów jednostkowych, na których oparto rozumowanie. Faktografia opisuje również zagadnienie reprezentatywności zgromadzonego materiału faktualnego. Efektem procesu przygotowania badania naukowego, a więc planowania poznania, postrzegania, obserwacji, rejestracji oraz opisu faktów, jest etap poznania nazywamy gromadzeniem wiedzy faktualnej. Realizacja tego etapu umożliwi klasyfikację materiału badawczego do źródeł pierwotnych lub wtórnych oraz dyskusję o metodach pozyskiwania materiału badawczego i niektórych aspektach badania naukowego.

Podział materiału badawczego (zbioru obserwacji) na materiał pierwotny i wtórny jest zabiegiem porządkującym. Obydwa źródła dostarczają przesłanek, które są elementami rozumowania. Zasadnicza różnica polega na tym, że przesłanki mające swe źródło w materiale wtórnym powinny być poddane dokładniejszej (inaczej przeprowadzanej, specyficznej) weryfikacji pod względem ich prawdziwości, poprawności i, w przypadku materiałów statystyki publicznej, adekwatności do innych wykorzystanych w rozumowaniu przesłanek i stawianej tezy. W badaniach zjawisk i procesów ekonomicznych badacze częściej wykorzystują materiały ze źródeł wtórnych. Można nawet zaryzykować twierdzenie, że nieczęsto badania (wnioskowania) oparte są na materiałach ze źródeł pierwotnych. Przykładami nauk, w których poznanie podmiotowo bezpośrednio oparte na źródłach pierwotnych ma podstawowe znaczenie dla poprawności rozumowania i w konsekwencji dla formułowanych wniosków, są nauki medyczne. Wszędzie tam, gdzie eksperyment wykorzystywany jest jako metoda badawcza i tam, gdzie studium przypadku ma duże znaczenie poznawcze. Stachak (2006) pisze o tym w rozdziale poświęconym metodom badań faktualnych, w tym metodom dokumentacyjnym.

Do ważniejszych źródeł faktograficznych należą systematycznie publikowane, najczęściej w postaci roczników, zbiory danych statystycznych gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny. Jest on wydawcą wielu publikacji informacyjnych, w tym dużej liczby opracowań o charakterze periodycznym. Roczniki statystyczne (ogólny i tzw. mały) oraz branżowe stanowią potężne źródło danych statystycznych, opisujących różne aspekty funkcjonowania społeczeństwa i państwa oraz międzynarodowego otoczenia. Ze względu na zasięg terytorialny prezentowanych materiałów statystycznych mają one charakter lokalny, regionalny, krajowy i międzynarodowy. Cechą branżowych roczników statystycznych jest określony zakres tematyczny. Aspekt tematyczny pozwala na wyodrębnienie publikacji monotematycznych (np. rolnictwo, handel zagraniczny, przemysł, ochrona zdrowia) i interdyscyplinarnych (Rocznik Statystyczny RP 2005, Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2006 i inne).

W naukach ekonomicznych często korzysta się z materiałów Głównego Urzędu Statystycznego. Realizacja wielu projektów badawczych byłaby niezmiernie trudna bez możliwości posłużenia się bazą danych urzędów statystycznych. Trudno sobie wyobrazić reprezentatywne i systematyczne badania różnych aspektów funkcjonowania społeczeństwa przez inne podmioty. Bariery są koszty obserwacji. Zbiory informacji liczbowych opisujących życie publiczne, zjawiska ekonomiczne, w tym gospodarcze, nazywane są obserwacjami statystycznymi. „Zbieranie danych liczbowych w celu poznania rzeczywistości w wybranym zakresie tematycznym do potrzeb ogólnej polityki państwa stało się możliwe na szerszą skalę dopiero w 2 połowie XVII w.; już jednak wcześniej władze państwowe, miejskie i pojedynczy uczeni zbierali i opracowywali dane statystyczne” (Encyklopedia historii gospodarczej Polski do roku 1945, 1981, s. 341). Część gromadzonych informacji ma charakter informacji operacyjnych, taktycznych i strategicznych. Mówiąc ogólnie, w gospodarce planuje się i prognozuje rozwój sytuacji w przyszłości, a społeczeństwo poznaje swoje środowisko, otoczenie i uczy się. Informacje o charakterze taktycznym to takie informacje, które wykorzystywane są na wyższym, niż podstawowy, szczeblu organizacji; informacje strategiczne są wykorzystywane na szczeblu najwyższym. Systematycznie gromadzone informacje tworzą zbiory danych wykorzystywanych do konstruowania budżetu państwa, analizy sytuacji na rynku pieniężno-kredytowym i innych działań związanych ze sprawowaniem rządów w państwie, regionach i na szczeblu lokalnym.

Wśród cech materiałów pochodzących ze statystyki publicznej na szczególną uwagę zasługują:

- reprezentatywność gromadzonych danych;
- powtarzalność struktury obserwowanych zjawisk i prezentowanych informacji, a w konsekwencji porównywalność materiałów z bieżącymi badaniami z faktografią z lat poprzednich;
- pewność i ścisłość jako efekt poprawności metodycznej obserwacji.

Pytkowski (1985) formułuje postulat umieszczania w każdej pracy omówienia kryterium doboru jednostek do badania. „Wówczas tylko bowiem można będzie sądzić, jak dalece wyniki pracy mogą mieć znaczenia ogólniejsze, biorąc pod uwagę wszelkie zastrzeżenia, związane z innym niż np. losowym doбором jednostek do badania. Piszemy o tym, gdyż raczej do wyjątków należą prace, w których powiedziano, dlaczego właśnie te a nie inne jednostki zostały wzięte do badania. Przekreśla to użyteczność praktyczną takich prac, nawet w odniesieniu do specyficznych odcinków rzeczywistości. Dana praca może bowiem

być absolutnie niereprezentatywna w odniesieniu do całej zbiorowości generalnej, może natomiast dość dobrze charakteryzować pewną jej część. Jeżeli jednak nie znamy kryteriów doboru jednostek, to niemożliwe jest stwierdzenia, jaką część zbiorowości autor danej pracy zamierzał scharakteryzować” (s. 71). Dalej ww. autor pisze: „U znacznej większości badaczy występuje skłonność do ujmowania ilościowego; używają do tego liczb jako elementów opisu. Jest to wielkim plusem, ponieważ zapewnia obiektywizm, dokładność, umożliwia stosowanie matematyki. Ale i stwierdzenia jakościowe odgrywają wielką rolę, zwłaszcza we wstępnych badaniach, gdy chodzi o ustalenie tzw. pierwszych poglądów, na których z kolei budujemy hipotezy robocze. Nie należy zapominać, że są one na ogół wyjściowym zarysem wszelkich badań” (s. 79).

W początkach funkcjonowania oficjalnej statystyki „Zbieraniem danych objęto zagadnienia demograficzne (opierając się głównie na aktach stanu cywilnego) oraz stopniowo inne aspekty życia gospodarczego, m.in. działalność zakładów przemysłowych, handlowych i rzemieślniczych, produkcję rolną, strukturę agrarną, obroty handlu oraz ruch cen (zwłaszcza artykułów rolnych)” (s. 341). Dawniej zebrane statystyki uważano za tajemnicę państwową; do wiadomości publicznej przedostawały się one głównie w publikacjach uczonych, którzy uzyskali zgodę na korzystanie z materiałów urzędowych. Z biegiem czasu uznano, że dane statystyczne należy udostępniać całemu społeczeństwu w celu umożliwienia mu orientacji i prowadzenia badań naukowych. Obecnie źródła (roczniki) statystyczne pełnią funkcje: informacyjną, edukacyjną, kontrolną, materiału źródłowego dla badań naukowych.

Adresatami wiedzy statystycznej jest społeczeństwo, w tym władze publiczne, które także mają wpływ na kształt gromadzonych zbiorów. Potrzeba znajomości przez społeczeństwo pewnych faktów, opisów statystycznych naszej rzeczywistości skłania do dyskusji na temat zakresu badań statystycznych oraz formy ich publicznej prezentacji. Przykładem tego może być kwestia ujęcia rolnictwa i przemysłu w Rocznikach Statystycznych z lat 1959–2009.

BUDOWNICTWO, PRZEMYSŁ, I ROLNICTWO W ROCZNIKACH GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO – WYNIKI BADAŃ

Rangę statystyki państwowej (publicznej) we współczesnym społeczeństwie dokumentuje Ustawa o statystyce publicznej (1995), która „[...] określa zasady i tworzy podstawy rzetelnego, obiektywnego, profesjonalnego i niezależnego prowadzenia badań statystycznych” (art. 1) oraz formułuje ich zadania (art. 25), do których m.in. należą:

- rozpoznawanie zapotrzebowania na informacje i analizy statystyczne i przygotowywanie na tej podstawie projektów badań statystycznych;
- organizowanie i prowadzenie badań statystycznych oraz ustalanie ich metodologii;
- zbieranie, gromadzenie i opracowywanie danych statystycznych oraz ich analizowanie;
- przeprowadzanie spisów powszechnych;
- przechowywanie danych statystycznych;
- opracowywanie standardowych klasyfikacji, nomenklatur i definicji podstawowych kategorii, ustalanie wzajemnych relacji między nimi oraz ich interpretacja;
- udostępnianie i rozpowszechnianie wyników informacji statystycznych, w tym podstawowych wielkości i wskaźników;

– opracowywanie i ogłaszanie prognoz demograficznych oraz statystycznych prognoz gospodarczych i społecznych.

Istotną rolę w kształtowaniu oblicza statystyki państwowej odgrywa program badań statystyki publicznej ustalany przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia (Rozporządzenie Rady Ministrów... 2010, art. 18). Jest to opis zakresu tematycznego, przedmiotowego i podmiotowego badania, źródła danych, form, terminów i częstotliwości ich zbierania, rodzajów, form i terminów udostępniania wynikowych informacji, w tym podstawowych wielkości i wskaźników. Formalne usytuowanie w strukturach państwa systemu statystyki publicznej daje szansę permanentnej corocznej modyfikacji bazy danych statystycznych istotnych i niezbędnych do zapewnienia (art. 3) rzetelnego, obiektywnego i systematycznego informowania społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarczych o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego.

Tabela 1. Objętość (w stronach) działów: rolnictwo (leśnictwo, łowiectwo, rybołówstwo) oraz przemysł i budownictwo w Rocznikach Statystycznych GUS w latach 1959–1973

Rok	Przemysł	Budownictwo	Razem	Rolnictwo	Leśnictwo	Razem	Przewaga informacji z: (-) rolnictwa (+) przemysłu
1959	68	24	92	57		57	35+
1960	68	28	96	75		75	21+
1961	65	25	90	68		68	22+
1962	69	28	97	75		75	22+
1963	72	30	102	77		77	25+
1964	72	31	103	75	8	83	20+
1965	78	28	106	76	9	85	21+
1966	72	30	102	82	10	92	10+
1967	78	23	101	76	10	86	15+
1968	76	22	98	77	11	88	10+
1969	72	23	95	72	13	85	10+
1970	70	23	93	72	12	84	9+
1971	71	21	92	71	13	84	8+
1972	67	19	86	69	12	81	5+

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS (1959–1972).

Użytkownicy periodyków, poświęconych statystycznej charakterystyce otaczającego nas świata, pytają: Dlaczego brakuje niektórych informacji, a jednocześnie jest wiele innych, które nie są nikomu potrzebne? Czy właściwa jest struktura treści systemu publicznej informacji statystycznej? Które procesy lub zjawiska determinuje przedmiotowa struktura informacji? Pytania te mają sens, ponieważ niepisana, lecz oczywista reguła mówi, że sprawy ważne wypierają mniej ważna, a cele realne wypierają cele idealne.

W tabeli 1 zamieszczono informacje na temat objętości działów budownictwo, przemysł, rolnictwo i leśnictwo w latach 1959–1972. Dane te wyraźnie wskazują przewagę objętościową informacji w Rocznikach Statystycznych dotyczących przemysłu i budownictwa, w od-

niesieniu do rolnictwa i leśnictwa. Dostrzegamy w tym wypadku prawidłowość przewagi objętości działów przemysłu i budownictwa nad objętością opisu rolnictwa i leśnictwa w każdym roku przedmiotowego okresu. Fakt ten skłania do wniosku o relatywnie dużym znaczeniu przemysłu i budownictwa w opisie statystycznym naszego kraju. Jest to oczywiste, ponieważ lata powojenne, w tym lata 1959–1972, charakteryzowały się dynamicznie rozwijającym się budownictwem i rosnącą produkcją przemysłową.

W 13 Rocznikach Statystycznych GUS z lat 1973–1990 informacjom statystycznym charakteryzującym rolnictwo przeznaczono więcej miejsca (tab. 2) niż opisom przemysłu i budownictwa. W pięciu rocznikach (z lat 1978, 1979, 1986, 1987, 1990) objętość działów przemysłu i budownictwa przewyższała objętość poświęconą rolnictwu i leśnictwu.

Tabela 2. Przemysł i budownictwo oraz rolnictwo i leśnictwo (w stronach) w Rocznikach Statystycznych GUS w latach 1973–1990

Rok	Przemysł	Budownictwo	Razem	Rolnictwo	Leśnictwo	Razem	Przewaga informacji z: (–) rolnictwa (+) przemysłu
1973	63	18	81	77	12	89	12–
1974	61	19	80	78	13	91	11–
1975	60	17	77	68	11	79	2–
1976	59	18	77	73	11	84	7–
1977	54	13	67	64	10	74	7–
1978	58	15	73	62	10	72	1+
1979	57	15	72	61	10	71	1+
1980	57	15	72	62	11	73	1–
1981	51	17	68	75	11	86	18–
1982	39	14	53	52	9	61	8–
1983	42	14	56	55	9	64	8–
1984	42	16	58	52	10	62	4–
1985	41	15	56	52	9	61	5–
1986	47	14	61	49	10	59	2+
1987	49	13	62	50	11	61	1+
1988	46	14	60	51	11	62	2–
1989	45	13	58	49	10	59	1–
1990	46	12	58	43	10	53	5+

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS (1973–1990).

Na kwestię objętości statystyki budownictwa, przemysłu, rolnictwa i leśnictwa spójrzmy poprzez zawartość treściową danych Rocznika Statystycznego RP z 2006 roku. W dziale: Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, a także w dziale: Rybołówstwo umieszczono 48 tablic (w tym 31 tablic opisuje rolnictwo), natomiast w dziale: Przemysł i budownictwo – 30 tablic. Oczywiście, nie liczba tablic decyduje o wartości i użyteczności zgromadzonych danych statystycznych, lecz ich przydatność do analizy bieżącego stanu danej dziedziny gospodar-

ki i innych aspektów funkcjonowania państwa i wnioskowania o perspektywach rozwojowych różnych obszarów aktywności społeczeństwa.

W tabeli 3, obejmującej dane z Roczników Statystycznych z lat 1991–2009, dostrzegamy wyraźną przewagę objętości informacji z rolnictwa nad przemysłem i budownictwem. Jedynie w Roczniku Statystycznym RP z 1997 roku (prezentującym informacje z roku poprzedniego, a więc z roku 1996) podobną liczbę stron przeznaczono na opis przemysłu i budownictwa oraz rolnictwa. W pozostałych rocznikach z lat 1991–2009 na opis rolnictwa i leśnictwa przeznaczano od 1 do 13 stron więcej niż na opis przemysłu i budownictwa.

Tabela 3. Przemysł i budownictwo oraz rolnictwo i leśnictwo (w stronach) w Rocznikach Statystycznych w latach 1991–2009

Rok	Przemysł	Budownictwo	Razem	Rolnictwo	Leśnictwo	Razem	Przewaga informacji z: (-) rolnictwa (+) przemysłu
1991	28	7	35	40	8	48	13–
1992	31	6	37	37	9	46	9–
1993	28	8	36	36	9	45	9–
1994	28	11	39	41	10	51	10–
1995		46	46		47	47	1–
1996		47	47		49	49	2–
1997		46	46		46	46	0
1998		25	25		34	34	9–
1999		26	26		34	34	8–
2000		26	26		34	34	8–
2001		27	27		34	34	7–
2002		27	27		35	35	8–
2003		27	27		39	39	12–
2004		27	27		33	33	6–
2005		28	28		33	33	5–
2006		28	28		33	33	5–
2007		25	25		33	33	8–
2008		25	25		35	35	10–
2009		25	25		35	35	10–

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS (1991–2009).

Problem zakresu charakterystyk opisujących przemysł i rolnictwo wymaga uwzględnienia znaczenia obydwu dziedzin gospodarki w życiu społeczeństwa. Kryteriami rangi danej dziedziny mogą być: udział w tworzeniu wartości dodanej gospodarki, zatrudnienie (liczba pracujących), generowane dochody i inne. Wymienione cechy wyraźnie wskazują na wiodącą rolę w gospodarce przemysłu i budownictwa o większym znaczeniu w procesie generowania środków utrzymania dla ludności niż rolnictwo. Odzwierciedleniem tego powinna być modyfikacja zbiorów danych statystycznych charakteryzujących przemysł i budownictwo oraz rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo. W 2008 roku udział przemysłu i budownictwa

w wartości dodanej brutto gospodarki kraju wynosił 32% (tab. 4), a rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa – 3,7%.

Tabela 4. Udział budownictwa, przemysłu i rolnictwa w strukturze dochodu narodowego wytworzonego (w latach 1959–1980) i wartości dodanej brutto (w latach 1990–2008)

Rok	Budownictwo	Przemysł	Rolnictwo
	%		
1959	10,0	45,0	24,0
1970	11,7	44,0	22,7
1980	10,0	52,0	16,0
1990	4,2	38,6	8,8
2000	7,7	24,0	4,9
2008	7,6	24,4	3,7

Źródło: Rocznik Statystyczny GUS (1970, 1989), Rocznik Statystyczny RP (2009).

Wartości umieszczone w tab. 4 wskazują na wyraźny spadek udziału rolnictwa w dochodzie narodowym wytworzonym – z 24% w 1959 roku do 16% w 1980 roku. Udział w wartości dodanej, kategorii ekonomicznej stosowanej od 1990 roku w Rocznikach Statystycznych, zmniejszył się z 8,8% w 1990 roku do 3,7 w 2008 roku. Udział budownictwa w strukturze gospodarki krajowej drastycznie spadł w 1990 roku (do 4, 2% wartości dodanej brutto). Poprawa koniunktury pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku i w ostatnich kilku latach ustabilizowały udział budownictwa w wartości dodanej brutto na poziomie około 7,6%. Także udział przemysłu w dochodzie narodowym wytworzonym i wartości dodanej brutto zmniejszał się w długim okresie, choć najpierw wzrastał – z poziomu 45% w 1959 r. do 52% w 1980 roku. W 1990 roku udział w wartości dodanej brutto osiągnął 38,6%, a następnie, po okresie spadku w burzliwym czasie transformacji ustrojowej, ustabilizował się w 2008 r. na poziomie około 24%. Zmiany w strukturze gospodarki krajowej są efektem wielu procesów społecznych i gospodarczych i w konsekwencji, na zasadzie sprzężenia zwrotnego, przyczyniają się lub wymuszają korekty funkcjonowania innych obszarów życia społecznego, w tym gospodarki. Także liczba pracujących przemawia za potrzebą wyraźniejszego eksponowania przemysłu niż rolnictwa.

W przemyśle i budownictwie pracuje, a więc utrzymuje siebie i swoje rodziny, 3484 tys. osób, a w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybactwie – 2021 tys. (tab. 5).

Tabela 5. Pracujący w budownictwie, przemyśle i rolnictwie w wybranych latach okresu 1960–2008

Rok	Budownictwo	Przemysł	Rolnictwo
	tys.		
1960	811	3158	5367
1970	1075	4453	5210
1980	1337	5245	5143
1988	1350	4894	4731
2002	635	2255	2116
2008	817	2667	2101

Źródło: Rocznik Statystyczny GUS (1989), Rocznik Statystyczny RP (2009).

PODSUMOWANIE

Do zadań statystyki publicznej należy przeprowadzanie obserwacji statystycznych, gromadzenie, przetwarzanie (opracowywanie), przechowywanie, ogłaszanie i rozpowszechnianie (popularyzowanie) informacji statystycznych. Kompetentne, trafne formułowanie diagnoz, tworzenie planów i prognoz gospodarczych uwarunkowane jest posiadaniem odpowiedniego materiału statystycznego. Twórcą i dysponentem bogatego materiału badawczego jest Główny Urząd Statystyczny, który może inicjować dyskusję na temat programu badań statystyki publicznej w kolejnych latach, a w konsekwencji nt. niezbędnego katalogu publikowanych informacji statystycznych.

Potrzeba analizy zakresu informacji statystycznych, opisujących rolnictwo, przemysł i budownictwo, jest skutkiem zmian znaczenia różnych dziedzin gospodarki w życiu publicznym i procesów rozwojowych poszczególnych gałęzi produkcji w kraju i na świecie. Udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (wartości dodanej), generowaniu dochodów ludności, zatrudnieniu, inwestycjach, eksporcie warto przyjąć jako kryterium rangi danej dziedziny aktywności gospodarczej społeczeństwa w gospodarce narodowej i w życiu państwa.

W dyskusji na temat struktury informacji statystyki publicznej nie można pominąć faktów zmniejszenia się liczby pracujących w różnych dziedzinach – sekcjach gospodarki w ostatnich latach oraz zmian udziału poszczególnych sekcji gospodarki w tworzeniu wartości dodanej brutto. Zmiany strukturalne w gospodarce występują, a konsekwencją tego będą zmiany w statystyce publicznej, w treści roczników statystycznych oraz strukturze zawartych w nich informacji.

PIŚMIENNICTWO

- Encyklopedia historii gospodarczej Polski do roku 1945.** 1981. Warszawa, Wiedza Powszechna, 341.
- Mała encyklopedia ekonomiczna.** 1974. Warszawa, PWE, 790.
- Pytkowski W.** 1985. Organizacja badań i ocena prac naukowych. Warszawa, PWN, 71, 79.
- Rocznik Statystyczny 1959.** 1959. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, V–XII.
- Rocznik Statystyczny 1960.** 1960. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, VII–XIII.
- Rocznik Statystyczny 1961.** 1961. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, VII–XIII.
- Rocznik Statystyczny 1962.** 1962. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, VII–XIII.
- Rocznik Statystyczny 1963.** 1963. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, VIII–XIII.
- Rocznik Statystyczny 1964.** 1964. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, VIII–XV.
- Rocznik Statystyczny 1965.** 1965. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, IX–XIV.
- Rocznik Statystyczny 1966.** 1966. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 11–20.
- Rocznik Statystyczny 1967.** 1967. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 11–17.
- Rocznik Statystyczny 1968.** 1968. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 11–17.
- Rocznik Statystyczny 1969.** 1969. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 11–19.
- Rocznik Statystyczny 1970.** 1970. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 11–19, 76.
- Rocznik Statystyczny 1971.** 1971. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XIX.
- Rocznik Statystyczny 1972.** 1972. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XI–XIX.
- Rocznik Statystyczny 1973.** 1973. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XI–XVIII.
- Rocznik Statystyczny 1974.** 1974. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XX.
- Rocznik Statystyczny 1975.** 1975. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XVIII.

- Rocznik Statystyczny 1976.** 1976. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XVIII.
- Rocznik Statystyczny 1977.** 1977. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XI–XVI.
- Rocznik Statystyczny 1978.** 1978. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XVII.
- Rocznik Statystyczny 1979.** 1979. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XVII.
- Rocznik Statystyczny 1980.** 1980. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XVII.
- Rocznik Statystyczny 1981.** 1981. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XVIII.
- Rocznik Statystyczny 1982.** 1982. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XII–XVII.
- Rocznik Statystyczny 1983.** 1983. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XIII–XVIII.
- Rocznik Statystyczny 1984.** 1984. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XIV–XVIII.
- Rocznik Statystyczny 1985.** 1985. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XIV–XVIII.
- Rocznik Statystyczny 1986.** 1986. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XIII–XVII.
- Rocznik Statystyczny 1987.** 1987. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XIII–XVII.
- Rocznik Statystyczny 1988.** 1988. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XIII–XVII.
- Rocznik Statystyczny 1989.** 1989. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XIV–XVII, 32–33, 84, 87.
- Rocznik Statystyczny 1990.** 1990. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XXI.
- Rocznik Statystyczny RP 1991.** 1991. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, VI, 274–351.
- Rocznik Statystyczny RP 1992.** 1992. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, VI, 260–346.
- Rocznik Statystyczny RP 1993.** 1993. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XV–XVII.
- Rocznik Statystyczny RP 1994.** 1994. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XIV–XVI.
- Rocznik Statystyczny RP 1995.** 1995. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 1996.** 1996. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 1997.** 1997. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 1998.** 1998. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 1999.** 1999. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 2000.** 2000. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 2001.** 2001. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 2002.** 2002. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 2003.** 2003. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, XVIII–XX.
- Rocznik Statystyczny RP 2004.** 2004. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 18–20.
- Rocznik Statystyczny RP 2005.** 2005. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 18–20.
- Rocznik Statystyczny RP 2006.** 2006. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 19–21.
- Rocznik Statystyczny RP 2007.** 2007. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 19–20.
- Rocznik Statystyczny RP 2008.** 2008. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 19–20.
- Rocznik Statystyczny RP 2009.** 2009. Warszawa, Główny Urząd Statystyczny, 19–20, 54, 55.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 8 grudnia 2009 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej.** DzU z 2010 r., nr 3, poz. 14.
- Słownik wyrazów obcych.** 1978. Warszawa. PWN, 208.
- Stachak S.** 2006. Podstawy metodologii nauk ekonomicznych. Warszawa, Książka i Wiedza, 154–173.
- Ustawa z 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej.** DzU z 1995 r., nr 88, poz. 439.